

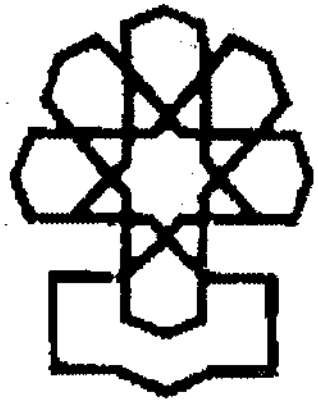
شماره ترتیب چاپ: ۴۰۶
 شماره چاپ سابقه:
 شماره دفتر ثبت: ۱۷۵

دوره ششم - سال اول
 ۱۳۷۹-۱۳۸۰
 تاریخ چاپ ۱۳۷۹/۱۰/۱۲
 مرکز پژوهش‌های
 مجلس شورای اسلامی

گزارش کارشناسی درباره لایحه:

اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم
(جمع‌بندی نهایی نظرات کارشناسی (۲))

برای شور دوم

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
 تهران، روضه استادان، پلاک ۱۳۱
 شماره: ۱۴۲۲۲
 تاریخ: ۸۰/۹/۱۴

اقتصادی - برنامه و بودجه و محاسبات

کمیسیون‌های ارجاعی

کد موضوعی: ۲۰۰

شماره مسلسل: ۶۱۶۷

کدموضوعی:

معاونت پژوهشی

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی

مرداد ۱۳۸۰

این گزارش دومین گزارش از سلسله گزارش‌هایی است که پس از برگزاری ۲۰ جلسه تخصصی مالیات
 تهیه و تنظیم شده است.

اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم
(جمع‌بندی نهایی نظرات کارشناسی (۲))

کدموضوعی: ۲۰۰

شماره مسلسل: ۶۱۶۷

مقدمه

اصلاح نظام مالیاتی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که دولت محترم جمهوری اسلامی ایران و مجلس محترم شورای اسلامی با آن روبه‌رو هستند. با ارائه لایحه اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم از سوی دولت محترم فرصتی مناسب برای مجلس شورای اسلامی پدید آمده است تا در جهت اصلاح این قانون گام بردارد.

پس از آن‌که کلیات لایحه مزبور در کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با حضور اعضای محترم کمیسیون، نمایندگان محترم وزارت امور اقتصادی و دارایی، نمایندگان اصناف و نهادهای مدنی، کارشناسان مدعو و کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی بررسی شد، مقرر گردید هم لایحه مذکور و هم برخی از موادی از متن فعلی قانون مالیات‌های مستقیم که در لایحه اصلاحیه مورد توجه قرار نگرفته، اما به نظر اعضا نیازمند اصلاح است، مورد بررسی قرار گیرد. به همین دلیل جلسات ۱۸ گانه‌ای با حضور اعضای کمیته پولی - مالی کمیسیون اقتصادی مجلس، صاحب نظران مالیاتی، نمایندگان اصناف و نهادهای مدنی، متخصصان مالیاتی و کارشناسان مرکز پژوهش‌ها، به ترتیب ۵ جلسه در محل کمیسیون و ۱۳ جلسه در محل مرکز پژوهش‌ها، با هدف بررسی لایحه و قانون مالیات‌ها برگزار شد. در طی این جلسات همه مواد لایحه اصلاحیه و موادی از قانون فعلی که به نظر شرکت‌کنندگان در جلسات نیازمند بازنگری بودند با دقت و امعان نظر کافی مورد بررسی موشکافانه قرار گرفتند. این جلسات و شیوه بررسی لایحه اصلاحیه و متن فعلی قانون به دو لحاظ از ویژگی منحصر به فردی برخوردار بودند. نخست آن‌که تا زمان آغاز بررسی متن لایحه و قانون و در حین بررسی آن حجم

گسترده‌ای از پیشنهادات از سوی کسانی که به نحوی از انحا با نظام مالیاتی ایران سر و کار داشته‌اند به کمیسیون اقتصادی مجلس ارسال شد. مجموعه این پیشنهادات به ترتیب مواد و با ذکر نام شخص یا سازمان پیشنهاددهنده در مجموعه‌ای با عنوان «جمع‌بندی نظرات مربوط به لایحه اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم» از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی منتشر شد. دیگر آن‌که طیف گسترده‌ای از کارشناسان و نمایندگان اصناف و نهادهای مدنی در این جلسات حضور داشتند و شاید بتوان گفت در طول تاریخ ۲۲ ساله انقلاب اسلامی ایران هیچ قانونی هم از حیث حجم اصلاحات و هم به لحاظ گستره حضور کارشناسان، صاحب‌نظران و افراد ذی‌نفع این چنین مورد بررسی موشکافانه قرار نگرفته است.

پس از برگزاری جلسات ۱۸ گانه و جمع‌بندی اولیه، مقرر شد از جلسه نوزدهم به بعد خبرگان مالی، اقتصادی و حقوقی نظرات اولیه ارائه شده در جلسات ۱۸ گانه را به شکل نهایی جمع‌بندی کنند و برای تصمیم‌گیری نهایی در اختیار اعضای محترم کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی قرار دهند. آنچه در ذیل می‌آید گزارش دوم جمع‌بندی نهایی مجموعه پیشنهاداتی است که در طول جلسات مذکور ارائه شده است. دلایل توجیهی این پیشنهادات در ضمایم ارائه خواهد شد.

پیشنهادات نهایی

ماده ۱۷- در بند ۲ ماده ۱۷ عبارت «و نسبت به آن قسمت که در خارج از ایران وجود دارد... الی آخر» حذف شود.

ماده ۲۰- ماده ۲۰ و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود.

نرخ مالیات بر ارث نسبت به سهم الارث هر یک از وراثت به شرح زیر است:

۱- نسبت به سهم الارث هر یک از وراثت طبقه اول معادل ۷۰ درصد نرخ‌های مذکور در ماده ۱۳۱ این قانون؛

۲- نسبت به سهم الارث هر یک از وراثت طبقه دوم به نرخ‌های مذکور در ماده ۱۳۱ این قانون؛

۳- نسبت به سهم الارث هر یک از وراث طبقه سوم معادل ۱۲۰ درصد نرخ‌های مذکور در ماده ۱۳۱ این قانون.

از سهم الارث هر یک از وراث طبقه اول مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان معافیت کسر و مازاد به نرخ‌های مذکور مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ۱ ماده ۲۰ لایحه- مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و مبلغ ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال اصلاح شود.

تبصره ۲ ماده ۲۰ لایحه- متن فعلی تبصره ۳ ماده ۲۰ با اصلاح ارقام جایگزین تبصره ۲ ماده ۲۰ لایحه شود: (مبلغ ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به مبلغ ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال تغییر یابد).

ماده ۲۱- در قانون فعلی بعد از عبارت «مؤسسات مذکور»، عبارت «در بندهای ۱ و ۲ و ۴... الی آخر حذف» و عبارت «در ماده ۲ این قانون برسانند، نیز جاری است» جایگزین شود.

ماده ۲۲- قانون عیناً بماند.

ماده ۲۴- ماده ۲۴ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۱- در بند ۱ پس از عبارت «پس انداز خدمت» عبارت «و مزایای پایان خدمت و مطالبات مربوط به خسارت اخراج، باز خرید خدمت و مرخصی استحقاقی استفاده نشده» اضافه می‌گردد.

۲- در بند ۲ عبارت «بند ۴ ماده ۳۹ قرارداد وین مورخ فروردین ماه ۱۳۴۰» حذف و عبارت «بند ۴ ماده ۳۸ قرارداد وین مورخ اسفند ماه ۱۳۵۳» جانشین می‌گردد.

۳- بند ۳ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

اموالی که برای سازمان‌ها و مؤسسات مذکور در ماده ۲ این قانون مورد وقف یا نذریا حبس واقع گردد به شرط تأیید سازمان‌ها و مؤسسات مذکور.

۴- بند ۴ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

صد درصد سپرده‌های متوفی نزد بانک‌های کشور و همچنین ۵۰ درصد ارزش سهام متوفی در شرکت‌های سهامی.

ماده ۲۵- متن قانون بماند.

- ماده ۲۶- متن قانون بماند.
- ماده ۲۷- متن قانون بماند.
- ماده ۲۸- متن اصلاحیه تأیید می شود.
- ماده ۲۸- تبصره متن اصلاحیه تأیید می شود.
- ماده ۲۹- متن قانون بماند.
- ماده ۳۰- متن قانون بماند.
- ماده ۳۱- متن قانون بماند.
- ماده ۳۲- اصلاحیه مورد تأیید نیست متن قانون بماند.
- ماده ۳۳- متن قانون بماند.
- ماده ۳۴- متن قانون بماند.
- ماده ۳۵- متن قانون بماند.
- ماده ۳۶- متن اصلاحیه بماند.
- ماده ۳۷- متن اصلاحیه بماند.
- ماده ۳۸- متن قانون بماند.
- ماده ۳۹- متن قانون بماند.
- ماده ۴۰- متن قانون بماند.
- ماده ۴۱- متن قانون بماند.
- ماده ۴۲- عبارت «یا واحدهای کشاورزی» پس از عبارت «کارگاه تولیدی» اضافه شود.
- ماده ۴۳- متن قانون بماند.

ضمیمه

دلایل توجیهی ماده (۱۷)

طبق بند ۳ ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم هر شخص ایرانی مقیم خارج نسبت به درآمدهایی که در خارج از کشور تحصیل می‌کند مشمول مالیات بر درآمد طبق مقررات

قانون مالیات‌های مستقیم نخواهد بود. این اصلاح در جهت برقرار کردن هماهنگی بین مقررات مالیاتی در مورد ایرانیان مقیم خارج از کشور صورت گرفته است. مضافاً آن که شناسایی و مطالبه و وصول مالیات از ایرانیان مقیم خارج از کشور کار آسانی نخواهد بود.

دلایل توجیهی ماده (۲۰)

به طور متداول و معمول درآمدهای اتفاقی و درآمدهای ناشی از ارث در یک ردیف و طبقه قرار دارند؛ به نحوی که در قوانین دیگر کشورها، بین این دو درآمد تفاوتی وجود ندارد و تحت عنوان مالیات بر ارث و درآمدهای مالیاتی طبقه‌بندی شده‌اند. در قانون مالیات‌های مستقیم این دو درآمد به طور مجزا دیده شده و مالیات بر درآمد اتفاقی به نرخ‌های مذکور در ماده ۱۳۱ و برای ارث نرخ جداگانه در نظر گرفته شده است. به منظور هماهنگی در نرخ‌های مالیاتی و همچنین حذف نرخ‌های متعدد مالیاتی ماده ۲۰ اصلاح و در مورد وراثت طبقه اول و دوم و سوم میزان مالیات متفاوت خواهد بود.

هر یک از وراثت طبقه اول علاوه بر تعدیل نرخ مالیات بر سهم الارث از حداقل مبلغ ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال معافیت استفاده خواهند نمود، همچنین وراثتی که دارای وضعیت خاصی می‌باشند به موجب تبصره‌های ۱ و ۲ این ماده از تسهیلات و بخشودگی‌های بیش‌تری استفاده خواهند کرد.

دلایل توجیهی ماده (۲۱)

چون ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاح گردیده و بندهای ۳ و ۴ و ۵ آن حذف شده، لذا برای هماهنگی‌های لازم اصلاح موارد فوق ضروری است.

دلایل توجیهی ماده (۱۴)

اصلاح بند ۱ به منظور تکمیل قانون و اصلاح بند ۲ برای تطبیق با مقررات مصوب بعدی و اصلاح بند ۳ برای هماهنگی با اصلاحات به عمل آمده در ماده ۲ این قانون صورت گرفته است. در ارتباط با اصلاح بند ۴ دو هدف مورد نظر است اول این که سپرده اشخاص نزد شعبه بانک‌های ایرانی در خارج از کشور که در حال حاضر معافیت دارد، معاف نباشد تا اشخاص و جوه نقد خود اعم از ارزی و ریالی را در ایران نزد بانک‌ها

سپرده نمایند. ثانیاً به منظور تشویق و ایجاد انگیزه در افراد که بیش تر راغب شوند شرکت تشکیل دهند، این معافیت به سهام کلیه شرکت ها اعم از پذیرفته شده در بورس و غیر آن تعمیم داده شده است.

دلایل توجیهی ماده (۳۲)

در ماده ۳۲ تأکید شده است چنانچه اموال یا حقوق مالی مزبور در این ماده دارای قیمت رسمی باشند قیمت رسمی حین القوت با رعایت افت قیمت در مورد اموال قابل استهلاك مناط اعتبار است. در لایحه دولت حذف این قسمت پیشنهاد گردید و این پیشنهاد فاقد توجیه اصولی و منطقی است زیرا دلیل ندارد که قیمت رسمی پذیرفته نشود مضافاً وراثت که نمی خواهند این مال را بلافاصله تبدیل به پول نقد نمایند تا به قیمت روز محاسبه گردد و از طرفی این مال در موقع فروش توسط ورثه طبق مقررات، مشمول مالیات خواهد بود و علاوه بر آن طبق مقررات فعلی اگر جزء اموال متوفی ملک باشد ارزش معاملاتی حین القوت ملاک محاسبه مالیات بر ارث است نه قیمت روز فوت بنابراین همانطوری که توضیح داده شد پیشنهاد دولت در لایحه در ارتباط با حذف قسمت اشاره شده فاقد توجیه است.

دلایل توجیهی ماده (۴۲)

به منظور جلوگیری از تقسیم و تفکیک اراضی کشاورزی و همچنین جلوگیری از توقف سایر فعالیت های کشاورزی از قبیل دامداری، دامپروری، مرغداری و... این اصلاحیه پیشنهاد شده است.